

กลุ่มภารกิจจัดหาหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00012

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	09 ก.ย. 2556	44	15682	5

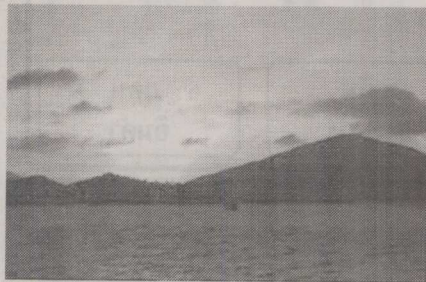
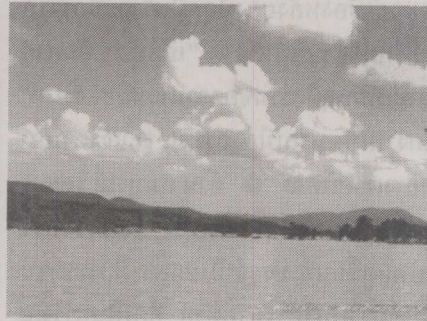

มรดกภาษาชน

ฟ้า

ฟ้า หมายถึง ฟ้า อันได้แก่ส่วนเบื้องบนที่มองเห็นครอบคลุมบนแผ่นดินอยู่ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงอากาศส่วนบนที่เรียก “เว้งฟ้า” สวรรค์หรือแม้กระทั่งตำแหน่งของเจ้านายระดับกษัตริย์ด้วย

คำว่า “ฟ้า” หากมีคำอื่นมาประกอบย่อมมีความหมายที่หลากหลายออกไปอีก อาทิ ฟ้ายก ฟ้าฮ่ม ฟ้าแมบ ฟ้าร้อง ฟ้าเดือนหก ฟ้าผ่า ฟ้าเฉียะ ฟ้าฟาด ฟ้าฟัก และฟ้าม่าน เป็นต้น คำเหล่านี้ บางคำมีข้ออธิบายเชิงความหมาย บางคำมีเรื่องราวให้ได้ติดตาม อย่างที่ผู้เขียนจะนำเสนอตามสติปัญญาต่อไป

“ฟ้ายก” และ “ฟ้าฮ่ม” สองคำนี้ใกล้เคียงกัน ฟ้ายก เป็นเวลารุ่งอรุณหรือเราเรียกกันว่า “ฟ้าสว่าง” ช่วงเวลาดังกล่าวหากตื้นขึ้นมองขอบฟ้าเบื้องบูรพทิศจะดูเหมือนความมืดบนฟ้ากำลังยกส่วนล่างขึ้นให้เห็นแสงสว่างส่วนล่างดังกล่าวบางทีก็เรียก “ตีนฟ้า” จึงเกิดคำว่า “ตีนฟ้ายก” เพิ่มเข้ามาอีก ส่วน ฟ้าฮ่ม จะหมายถึงฟ้าร่ำมซึ่งจะเกิดขึ้นหลังฟ้ายก เป็นช่วงเวลาที่มีแสงเงินแสงทองสาดส่องขึ้นฟากฟ้าเป็นบริเวณกว้าง ณ เบื้องบูรพทิศนั้น

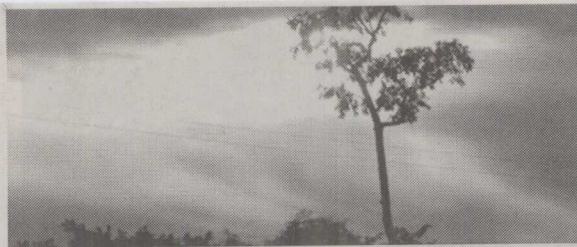
“ฟ้าแมบ” หมายถึง ฟ้าแลบ ซึ่งเป็นแสงที่เกิดวบบนท้องฟ้า มักมีคำขยายตามมาอีก คือ ถ้าฟ้าแลบแปรปรวน จะเรียกว่า “ฟ้าแมบมะหลั่นๆ” แต่ถ้าฟ้าแลบไกลออกไปเรียกว่า “ฟ้าแมบมะหลั่นๆ”

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00012

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	09 ก.ย. 2556	44	15682	5

เฉพาะ “ฟ้าร้อง”

หมายถึง เสียงที่เกิดขึ้นเนื่องจากอากาศขยายตัวเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วเพราะความร้อนที่เกิดขึ้นจากฟ้าแลบ เหตุการณ์

เกี่ยวกับฟ้าร้องที่เป็นปกติตามธรรมชาติ หากกล่าวถึงด้านล้านนาคดี อาจมีเรื่องราวหลายเรื่องอย่างเช่น ชื่อของพระเถระผู้ทรงคุณของล้านนาคือครูบาศรีวิชัย ตอนที่ท่านยังเยาว์ท่านได้ชื่อ “ฟ้าร้อง” ด้วยเหตุที่ว่า ตอนที่ท่านถือเอากำเนิดได้เกิดฝนฟ้าคะนอง และที่น่าสนใจคือ ปรากฏการณ์ฟ้าร้อง เชื่อมโยงกับความเชื่อหลายประการ โดยเฉพาะคำทำนายอันเกิดจากปรากฏการณ์ในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนถ่ายกาลเวลาของปี คือ ช่วงปีใหม่(สงกรานต์) มีข้อทำนายจากการฟังเสียงฟ้าร้องดังปรากฏในคัมภีร์ทำนายในแต่ละปีว่า

ฟ้าร้องทิศ

ตะวันออก

ตะวันออกเฉียงใต้

ใต้

ตะวันตกเฉียงใต้

ตะวันตก

ตะวันตกเฉียงเหนือ

เหนือ

คำทำนาย

ฝนดี คนจะเจ็บไข้และตายกันมาก

ลมแรง ต้นปีฝนมีน้อย กลางปีและ

ปลายปีถึงจะมีฝนมาก

ฝนดีปานกลาง

ฝนดีมาก

ต้นปีฝนมีน้อย กลางปีฝนถึงจะมีมาก

ฝนดี ผู้คนอยู่สุขสบาย

ต้นปีฝนดี บ้านเมืองมีศึก ผู้คนจะเจ็บไข้

ส่วน “ฟ้าเดือนหก” เป็นคำกล่าวคู่กันกับ “ไฟเดือนห้า” เป็น “ไฟเดือนห้า ฟ้าเดือนหก” วลีนี้เป็นคำเตือนให้ระมัดระวังภัยจากธรรมชาติเพราะ ช่วงเดือนห้าเหนือประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถ้าเกิดไฟไหม้ ไฟจะลุกลามโดยเร็วเพราะเป็นฤดูแล้ง และช่วงเดือนหกเหนือประมาณเดือนมีนาคมเป็นระยะของฝนแรก มักจะมีฟ้าร้องฟ้าผ่ารุนแรง (อ่านต่อวันจันทร์หน้า)

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ <http://my.opera.com/sainam-prachan/albums/showpic.dml?album=475271&picture=6571545>, <http://www.taklong.com/isan/show-isan.php?No=480054>, <http://www.clickforclever.com/library/252/>)